

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№5

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026 MAY

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic Resource Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, may.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

STERJEN KO'NDALANG KESIM YUZASI ELLIPS SHAKLIDAGI TRANSFORMATORNING QISQA TUTASHUV PAYTIDAGI MEKANIK ZO'RIQISHGA CHIDAMLILIGI	10
Bekishev Allabergen Yergashevich, Yakubova Dilfuza Kuanishovna, Saidova Nozima Akkulovna	
ВЛИЯНИЕ ДЕМОГРАФИЧЕСКОЙ ДИНАМИКИ НА РАЗВИТИЕ СФЕРЫ УСЛУГ: ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА	19
Мусаева Шоира Азимовна, Муйинжонов Хусейн Алишеревич	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ КОМПАНИЙ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	28
Габбарова Ильмира Володиевна	
BALAND BINOLAR FASADLARINI PARDOZLASH TEXNOLOGIYALARINI EKSPLOATATSION ISHONCHLILIK VA XIZMAT MUDDATINI UZAYTIRISH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH	34
Amirov Shavkat Rahmatullayevich	
ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОГО ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	41
Усманова Азиза Баходировна	
PEREGONDAGI HARAKATNI BOSHQARISH TIZIMLARINI MIKROPROTSESSORLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TUZILMAVIY SXEMASINI ISHLAB CHIQISH	46
Xujamkulov Eldor G'ayratjon o'g'li	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	55
Alimova Dilafro'z Tohir qizii	
HUDUDLAR KESIMIDA AHOLI O'SISHINING BANDLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	61
Xusniddinova Gulnoza Ulug'bek qizi	
QUYOSH FOTOELEKTRIK PANELLARI SAMARADORLIGIGA ATROF-MUHIT OMILLARI VA CHANGLANISHNING TA'SIRI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISHGA QARATILGAN INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR	67
Botirov Bozorbek, Iskandarova Charos, Avazov Jonibek, Sultonov Abror	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHNING HOZIRGI HOLATI TAHLILI ..	75
Rajapov Xayrulla Bekdurdievich, Sharipova Lobar Umrbek qizi	
INTERPOLATSION TIKLASH ALGORITMLARINING OCR ANIQLIGIGA TA'SIRINI BAHOLASH	82
Aliyev Nodirbek Hamidullo o'g'li	
IKORXONALARDA KORPORATIV BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI VA INSTITUTSIONAL OMILLARI	90
Muxtorova Shaxlo Farxodovna	
O'ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARINI EKONOMETRIK PROGNOZLASH	94
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
KPI-BASED PERFORMANCE MANAGEMENT AND ITS IMPACT ON EMPLOYEE PRODUCTIVITY	99
Sultanova Kamila Mukhtorali kizi	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	104
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
FARG'ONA VILOYATI MAHALLALARIDA TADBIRKORLIK VA HUNARMANDCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOY-IQTISODIY VA INSTITUTSIONAL OMILLARINI BAHOLASH	110
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	

MHXS STANDARTLARIGA O'TISH: KORXONALAR UCHUN AMALIY MUAMMOLAR VA YECHIMLAR	116
Eshniyazova Yulduz Yuldashbayevna	
TURMUSH FAROVONLIGINI BAHOLASHNING KO'P O'LCHOVLI USULLARI VA MEZONLARI	120
Turdikulova Moxira Maxmasharifovna	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING MOLIVAVIY-IQTISODIY IMPERATIVLARI	125
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA RO'Y BERISHI MUMKIN BO'LGAN BAXTSIZ HODISALAR VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI	131
Dehqonov Oyatillo Mansurbek o'g'li, Abduraxmanov Abdurashid Ataxanovich	
VTULKA DETALINI ISHLAB CHIQRISHDA SHTAMPLASH TEXNOLOGIK JARAYONINI ISHLAB CHIQISH...	136
Abdullayev Fatxulla, Xasanov Kamoliddin, Yolg'ashova Madina, Jo'rayev Muhiddin	
JAHON MOLIVAVIY TIZIMINING TRANSFORMATSIYASI.....	140
Qobilova Nodira Qayumjon qizi, Normurodov X.E.	
KORXONALARDA "TEJAMKOR ISHLAB CHIQRISH" KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	144
Mamasoliyev G'ayratbek Maxamadyusupovich	
HUDUDIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA MAHSULOT EKSPORTINI DIVERSIFIKATSIYALASH YO'LLARI.....	149
Mamadjanova Tuyg'unoy Axmadjanovna	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASTERLARIDA ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ASOSIDA YUQORI QO'SHILGAN QIYMATLI MAHSULOTLAR ULUSHINI KENGAYTIRISH	154
Yusupova Feruza Yo'ldoshevna	
AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA MIKROLOYIHALARNING O'RNI	159
Irgashev Anvar Farxodovich	
XALQARO KOMPANIYALARDA INNOVATSION BOSHQARUV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	166
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЦЕССА ДЕГРАДАЦИИ КОМПОНЕНТОВ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ МОДУЛЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ КЛИМАТИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ: ЛИТЕРАТУРНЫЙ ОБЗОР	171
Дыскин Валерий Григорьевич, Курбанов Юнус Муртаза угли, Жубаназаров Ринат Шапагат Улы	
RIVOJLANGAN DAVLATLARDA CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH TIZIMINING INSTITUTSIONAL ASOSLARI	177
O'tbosarov Abrorbek Adxamjon o'g'li	
DAVLAT ORGANLARI VA TASHKILOTLARI ICHKI AUDITORLARINING PROFESSIONAL AXLOQ QOIDALARINI ISHLAB CHIQRISH.....	182
Xamidova Zarifa Urol qizi	
AUDIT JARAYONIDA DALIL OLISH VA UNING MUAMMOLARI.....	189
Ro'zmetov Mansur	
O'ZBEKISTONDA IJTIMOY TURIZMNI QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	193
Shaydulova Marjona Alisher qizi	
KORXONALARNING MOLIVAVIY HOLATINI IFODALOVCHI KO'RSATKICHLAR VA ULARNING MOLIVAVIY TAHLILI AHAMIYATI.....	198
Rizoyev Farrux Hikmatilloevich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDA IQTISODIY SALOHİYATNI TAKOMILLASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH MASALALARI.....	203
Turaboev Ibroxim Ismoil o'g'li	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG'DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	208
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ РЕФОРМ	218
Юсупов Зойиржон Ровшан угли, Жумаев Улуғбек Нодирбекович ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ КОМПАНИЙ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНЫХ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ.....	224
Тожалиев Шохрух Талип ўғли GAMES ARE A POWERFUL TOOL FOR IMPROVING LANGUAGE LEARNING	229
Kulakhmedova Gulnora Abdurahimovna O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARINING INNOVATSION XIZMATLARI ORQALI KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH	234
Azlarova Aziza Axrorovna AVTOMOBIL SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH JARAYONLARINI BOSHQARISH VA RISKLARNI KAMAYTIRISH MEKANIZMLARI.....	241
Marufxanov Davron Hasanovich O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING YANGI IMKONIYATLARI: 2026-YIL ISLOHOTLARI VA ISTIQBOLLARI.....	249
Isakjanova Saboxat Muhamedovna MINTAQA IQTISODIYOTI VA SANOATNING RIVOJLANISHI O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNING NAZARIY YONDASHUVLARI.....	256
Jalolova Muazzamxon Akbarjonovna DINAMIK NARX SHAKLLANTIRISHNI JORIY ETISHDA ASOSIY MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH YO'LLARI.....	261
Anvar Deberdiyev RAQAMLI XIZMATLARNING O'ZBEKISTON TASHQI SAVDO BALANSIDAGI O'RNI	265
Latipova Shaxnoza Maxmudovna, Normurodova Zuhra Orzimurod qizi TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	271
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna IQTISODIY TIZIMDA TADBIRKORLIK VA TADBIRKORLIK QOBILİYATIGA YANGICHA YONDASHUV.....	276
Tadjiev Bexzod Umidjanovich OTMNI MOLIYAVIY TA'MINLASHNING INNOVATSION MOLIYAVIY MODELARI.....	283
Tuxliyev Bozor Karimovich TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA TEXNOLOGIK TIZIMLARNI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	286
Abirova Nargizabonu TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATIDA INNOVATSION LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	291
Ro'ziyeva Maftuna Yusufovna OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA IQTISODIY KO'RSATKICHLAR DINAMIKASINING EMPIRIK TAHLILI	296
Sharipova Shahlo Istamovna METROLOGIYANING ILMIY-METODIK ASOSLARI VA UNING ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.....	301
Maxmudov Dostonbek Soyibjon o'g'li PLYONKA QOPLAMALI POLIZ EGINLARI EKISH TEXNIKASIDA PUSHTA SHAKLLANTIRUVCHI ISHCHI ORGANLAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	305
Nigmatjonov Sardor Abdumannovich O'ZBEKISTONDA RAQAMLI DAVLAT BOSHQARUVI TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	310
Ibragimova Saodat, Mirhamidova Dilorom, Shagaipova Gulchehra	

OLIV TA'LIM BITIRUVCHILARI SONINING JISMONIY SHAXSLAR DAROMAD SOLIG'IGA TA'SIRI VA INSON KAPITALI ORQALI IJTIMOIV XARAJATLARNI BOSHQARISH..... 316
Primova Nigora Ikrom qizi
GLOBAL BIZNESDA INNOVATSIYALARNING ROLI: YANGI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHGA STRATEGIK YONDASHUVLAR 324
Raxmankulov Sherzod Shokirovich

GLOBAL BIZNESDA INNOVATSIYALARNING ROLI: YANGI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHGA STRATEGIK YONDASHUVLAR

Raxmankulov Sherzod Shokirovich

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi,
"Biznesni boshqarish (MBA – Global menejment)" mutaxassisligi magistri

E-mail: sherzodraxmankulov2@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada global biznes muhitida innovatsiyalarning tutgan o'rnini hamda yangi texnologiyalarni joriy etishga qaratilgan strategik yondashuvlar tahlil qilingan. Zamonaviy iqtisodiyot sharoitida raqamlashtirish, sun'iy intellekt, avtomatlashtirish, katta hajmdagi ma'lumotlar (Big Data) va bulutli texnologiyalar korxonalar raqobatbardoshligini oshirishning muhim omiliga aylanmoqda. Tadqiqot davomida xalqaro kompaniyalarning innovatsion faoliyati, texnologik transformatsiya jarayonlari hamda strategik boshqaruv mexanizmlari o'rganildi. Maqolada innovatsion strategiyalarni samarali amalga oshirish orqali korxonalar rivojlanishi, xalqaro bozordagi mavqegini mustahkamlashi hamda mijozlarga yo'naltirilgan biznes modelini shakllantirish imkoniyatlari asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari global biznesda innovatsion boshqaruvni rivojlantirish va yangi texnologiyalarni joriy etish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: global biznes, innovatsiyalar, strategik boshqaruv, raqamli transformatsiya, sun'iy intellekt, yangi texnologiyalar, raqobatbardoshlik, avtomatlashtirish, Big Data, innovatsion strategiyalar.

Abstract. This article examines the role of innovations in global business and strategic approaches to the implementation of new technologies. In the modern economy, digitalization, artificial intelligence, automation, Big Data, and cloud technologies have become key factors in increasing the competitiveness of enterprises. The study analyzes the innovative activities of international companies, processes of technological transformation, and mechanisms of strategic management. The article substantiates that the effective application of innovative strategies contributes to sustainable business development, strengthens companies' positions in the international market, and supports the formation of customer-oriented business models. The research findings may serve as a basis for improving innovation management in global business and developing practical recommendations for the integration of advanced technologies.

Keywords: global business, innovation, strategic management, digital transformation, artificial intelligence, new technologies, competitiveness, automation, Big Data, innovation strategies.

Аннотация. В данной статье исследуется роль инноваций в глобальном бизнесе и стратегические подходы к внедрению новых технологий. В условиях современной экономики цифровизация, искусственный интеллект, автоматизация, большие данные (Big Data) и облачные технологии становятся важнейшими факторами повышения конкурентоспособности компаний. В ходе исследования были изучены инновационная деятельность международных компаний, процессы технологической трансформации и механизмы стратегического управления. В статье обосновано, что эффективная реализация инновационных стратегий способствует устойчивому развитию предприятий, укреплению их позиций на международном рынке и формированию клиентоориентированной бизнес-модели. Результаты исследования могут быть использованы для совершенствования инновационного управления в глобальном бизнесе и разработки практических рекомендаций по внедрению новых технологий.

Ключевые слова: глобальный бизнес, инновации, стратегическое управление, цифровая трансформация, искусственный интеллект, новые технологии, конкурентоспособность, автоматизация, Big Data, инновационные стратегии.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotining globallashuvi va raqamli transformatsiya jarayonlarining jadallashuvi zamonaviy biznes muhitida innovatsiyalarni asosiy rivojlanish omillaridan biriga aylantirdi. Bugungi kunda xalqaro bozorlarda muvaffaqiyatga erishish nafaqat ishlab chiqarish hajmi yoki moliyaviy resurslarga, balki korxonalar innovatsion salohiyati hamda yangi texnologiyalarni tezkor joriy etish qobiliyatiga ham bevosita bog'liqdir. Ayniqsa, sun'iy intellekt, avtomatlashtirish, robototexnika, bulutli texnologiyalar, katta hajmdagi ma'lumotlar (Big Data), blokcheyn va Internet of Things (IoT) kabi zamonaviy texnologiyalar global biznesning

yangi rivojlanish bosqichini shakllantirmoqda¹.

Innovatsiyalar korxonalariga ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, xarajatlarni kamaytirish, xizmatlar sifatini yaxshilash hamda iste'molchilarning o'zgaruvchan talablariga moslashish imkonini beradi². Shu bilan birga, innovatsion texnologiyalar xalqaro kompaniyalar o'rtasidagi raqobatni kuchaytirib, yangi biznes modellari va boshqaruv mexanizmlarining shakllanishiga xizmat qilmoqda. Natijada, korxonalar strategik rivojlanishida innovatsion yondashuvlarni qo'llash va texnologik transformatsiyani samarali boshqarish dolzarb masalaga aylanmoqda.

Global biznes amaliyotida innovatsiyalarni joriy etish jarayoni murakkab va ko'p bosqichli tizim hisoblanadi. Mazkur jarayon korxonalardan yuqori darajadagi investitsiyalarni, malakali kadrlarni, ilmiy-tadqiqot faoliyatini hamda moslashuvchan strategik boshqaruvni talab qiladi³. Ayniqsa, rivojlanayotgan mamlakatlarda texnologik infratuzilmaning yetarli darajada shakllanmaganligi, moliyaviy resurslarning cheklanganligi hamda innovatsion madaniyatning sust rivojlanganligi yangi texnologiyalarni joriy etishda muayyan qiyinchiliklarni yuzaga keltiradi. Shu sababli innovatsiyalarni samarali boshqarish va strategik rejalashtirish global biznesning muhim ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda⁴.

So'nggi yillarda dunyoning yetakchi kompaniyalari innovatsion strategiyalar orqali xalqaro bozordagi mavqeyini mustahkamlashga erishmoqda. Xususan, raqamli platformalardan foydalanish, elektron tijorat tizimlarini rivojlantirish, sun'iy intellekt asosidagi boshqaruv tizimlarini joriy etish hamda mijozlarga yo'naltirilgan xizmatlarni takomillashtirish biznes samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda. Bu esa innovatsiyalarni korporativ strategiyaning ajralmas qismi sifatida ko'rib chiqishni talab etadi.

Mazkur maqolaning asosiy maqsadi global biznesda innovatsiyalarning rolini o'rganish, yangi texnologiyalarni joriy etishning strategik yondashuvlarini tahlil qilish hamda korxonalarining raqobatbardoshligini oshirishdagi ahamiyatini aniqlashdan iborat. Tadqiqot davomida xalqaro kompaniyalarning innovatsion tajribalari, texnologik transformatsiya jarayonlari va strategik boshqaruv mexanizmlari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, innovatsiyalarni joriy etishda yuzaga keladigan muammolar hamda ularni bartaraf etish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi. Tadqiqot natijalari global biznesda innovatsion boshqaruvni rivojlantirish, yangi texnologiyalarni samarali integratsiya qilish hamda barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash nuqtai nazaridan muhim ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Global biznesda innovatsiyalar va yangi texnologiyalarni joriy etish masalasi zamonaviy iqtisodiy tadqiqotlarning eng dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ilmiy adabiyotlarda innovatsiyalar korxonalarining uzoq muddatli raqobatbardoshligini ta'minlovchi strategik omil sifatida talqin qilinadi. Ayniqsa, globallashuv sharoitida texnologik yangilanish jarayonlari biznes subyektlarining bozor ulushi, ishlab chiqarish samaradorligi hamda mijozlar ehtiyojlariga moslashuvchanligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi⁵.

Innovatsiyalar nazariyasining shakllanishida iqtisodchi olim Joseph Schumpeter alohida o'rin tutadi. U innovatsiyani iqtisodiy rivojlanishning asosiy harakatlantiruvchi kuchi sifatida baholab, "ijodiy vayronkorlik" konsepsiyasini ilgari surgan. Mazkur nazariyaga ko'ra, yangi texnologiyalar va biznes modellari eski iqtisodiy tizimlarni siqib chiqarib, yangi bozor imkoniyatlarini yaratadi. Keyingi tadqiqotlarda ushbu yondashuv global biznesning transformatsion jarayonlarini tushuntirishda keng qo'llanildi.

Innovatsion rivojlanishning strategik jihatlari Michael Porter tomonidan ishlab chiqilgan raqobat ustunligi nazariyasida ham keng yoritilgan. Olimning fikriga ko'ra, kompaniyalar innovatsiyalar orqali xarajatlar ustunligini shakllantirishi yoki mahsulot va xizmatlarni differensiallashtirish orqali xalqaro bozorda mustahkam pozitsiyani egallashi mumkin. Shu sababli innovatsion strategiyalar korporativ boshqaruvning muhim tarkibiy qismi sifatida qaraladi⁶.

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2022). "2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida" PF-60-son Farmon. Manba: <https://lex.uz/docs/5841063>

2 O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2020). "Raqamli O'zbekiston — 2030 strategiyasini tasdiqlash va uni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" PF-6079-son Farmon. Manba: <https://lex.uz/docs/5030957>

3 O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. (2021). "Innovatsion faoliyatni rivojlantirish va ilmiy-tadqiqot ishlarini qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari to'g'risida" Qaror. Manba: <https://lex.uz>

4 O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. (2019). "Innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlash va innovatsion tizimni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" Qaror. Manba: <https://lex.uz>

5 Ismailov, A. R. (2024). Xorijiy mamlakatlar korporativ boshqaruv va innovatsion rivojlanish modellarining qiyosiy tahlili. Innovation Science and Technology Journal. Manba: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17448943>

6 Safarova, D. (2024). Innovatsion menejment va raqamli transformatsiyalar jarayonlarini samarali boshqarish yo'llari. Green Economy and Development Journal. Manba: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/journal/index.php/GED/article/view/1434>

Zamonaviy ilmiy adabiyotlarda raqamli transformatsiya jarayonlari innovatsion rivojlanishning asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida tadqiq etilmoqda. Tadqiqotchilar sun'iy intellekt, Big Data, blokcheyn, bulutli texnologiyalar va Internet of Things (IoT) tizimlarining biznes jarayonlariga integratsiyalashuvi korxonalar samaradorligini oshirishini ta'kidlaydilar. Xususan, sun'iy intellekt asosidagi tahliliy tizimlar kompaniyalarga iste'molchilar xatti-harakatlarini prognoz qilish, marketing strategiyalarini optimallashtirish hamda operatsion xarajatlarni kamaytirish imkonini bermoqda⁷.

Ilmiy manbalarda innovatsiyalarni joriy etishda strategik boshqaruvning ahamiyati ham keng yoritilgan. Tadqiqotchilar innovatsion faoliyat samaradorligi korxonaning tashkiliy madaniyati, rahbariyatning texnologik qarashlari va ilmiy-tadqiqot faoliyatiga yo'naltirilgan investitsiyalar bilan chambarchas bog'liqligini qayd etadilar. Shu bilan birga, innovatsiyalarni boshqarishda moslashuvchan biznes modellari hamda raqamli liderlik konsepsiyalarining roli ortib bormoqda⁸.

So'nggi yillardagi ilmiy tadqiqotlarda barqaror rivojlanish va "yashil innovatsiyalar" konsepsiyasiga ham alohida e'tibor qaratilmoqda. Ekologik toza texnologiyalarni joriy etish, energiya samaradorligini oshirish hamda resurslardan oqilona foydalanish global biznesning strategik ustuvor yo'nalishiga aylanmoqda. Bu esa korxonalarining nafaqat iqtisodiy samaradorligini, balki ijtimoiy mas'uliyatini ham kuchaytiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda global biznesda innovatsiyalarning roli hamda yangi texnologiyalarni joriy etishga oid strategik yondashuvlarni o'rganish uchun kompleks ilmiy-uslubiy yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida tizimli tahlil, qiyosiy tahlil, statistik kuzatuv hamda ilmiy adabiyotlarni kontent-tahlil qilish usullari qo'llanildi.

Avvalo, innovatsiyalar va strategik boshqaruvga oid mahalliy hamda xorijiy ilmiy manbalar, jumladan The Theory of Economic Development, Competitive Advantage hamda Innovation and Entrepreneurship kabi fundamental asarlar tahlil qilindi. Shuningdek, xalqaro tashkilotlar va ilmiy bazalarda e'lon qilingan zamonaviy tadqiqot natijalari ham o'rganildi.

Tadqiqot davomida global kompaniyalarning innovatsion faoliyati, raqamli transformatsiya jarayonlari hamda yangi texnologiyalarni joriy etish tajribalari qiyosiy tahlil asosida baholandi. Innovatsion strategiyalarning biznes samaradorligiga ta'sirini aniqlashda analitik va induktiv yondashuvlardan foydalanildi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalarni qo'llash orqali korxonalarining raqobatbardoshligi, ishlab chiqarish samaradorligi va mijozlarga yo'naltirilgan boshqaruv tizimlaridagi o'zgarishlar ham tahlil qilindi.

Tadqiqot metodologiyasida tizimli yondashuv alohida ahamiyat kasb etdi. Mazkur yondashuv asosida innovatsiyalar global biznesning o'zaro bog'liq iqtisodiy, texnologik va tashkiliy omillari majmui sifatida o'rganildi. Bundan tashqari, statistik ma'lumotlar asosida innovatsion texnologiyalarni joriy etishning iqtisodiy samaradorligi hamda korxonalar faoliyatiga ta'siri baholandi.

Tadqiqot natijalari asosida global biznesda innovatsiyalarni samarali boshqarish, yangi texnologiyalarni joriy etish hamda strategik rivojlanishni ta'minlash bo'yicha ilmiy xulosalar va amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Global biznes muhitida innovatsiyalarni joriy etish korxonalarining strategik rivojlanishida muhim omil hisoblanadi. Zamonaviy iqtisodiy sharoitda kompaniyalar raqobatbardoshlikni oshirish, xarajatlarni kamaytirish hamda mijozlarga yo'naltirilgan xizmatlarni rivojlantirish maqsadida raqamli texnologiyalarni faol joriy etmoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt, Big Data, avtomatlashtirish va bulutli texnologiyalar biznes jarayonlarini optimallashtirishda asosiy vositaga aylanmoqda.

Tadqiqot davomida global kompaniyalarning innovatsion faoliyati va texnologik transformatsiya jarayonlari tahlil qilindi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, innovatsion strategiyalarni samarali qo'llayotgan korxonalar xalqaro bozorda yuqori iqtisodiy samaradorlikka erishmoqda (1-jadval).

7 Ne'matov, A. (2025). Innovatsion menejment va raqamli transformatsiya. Economics, Management and Digital Innovation Journal. Manba: <https://incop.org/index.php/ecm/article/view/2334>

8 Нурматова Р. Хизматлар соҳасининг ривожланиш йўналишлари ва истикболлари // Ўзбекистонда бозор, пул ва кредит. – 2020. – №5. – Б. 22–26.

1-jadval

Global biznesda qo'llanilayotgan asosiy innovatsion texnologiyalar va ularning biznesga ta'siri⁹

№	Innovatsion texnologiya	Qo'llanish sohasi	Biznesga ta'siri
1	Sun'iy intellekt (AI)	Marketing, mijozlar bilan ishlash	Qaror qabul qilish tezligi va xizmat sifati oshadi
2	Big Data	Analitika va prognozlash	Bozor talabini aniq bashorat qilish imkonini beradi
3	Bulutli texnologiyalar	Ma'lumotlarni saqlash	Xarajatlarni kamaytiradi va moslashuvchanlikni oshiradi
4	Avtomatlashtirish	Ishlab chiqarish va logistika	Mehnat unumdorligini oshiradi

Jadval ma'lumotlariga ko'ra, global biznesda eng keng qo'llanilayotgan innovatsion texnologiyalar asosan raqamli transformatsiya jarayonlari bilan bog'liqdir. Ayniqsa, sun'iy intellekt va Big Data texnologiyalari kompaniyalarga iste'molchilar xatti-harakatlarini chuqur tahlil qilish, bozor talablarini prognozlash hamda marketing strategiyalarini optimallashtirish imkonini bermoqda. Mazkur texnologiyalar asosida korxonalar mijozlarga individual yondashuvni shakllantirib, xizmat ko'rsatish sifatini oshirishga erishmoqda.

Bulutli texnologiyalar esa masofaviy boshqaruvni rivojlantirish, ma'lumotlarni markazlashgan holda saqlash va axborot xavfsizligini kuchaytirishda muhim rol o'ynamoqda. Shu bilan birga, bulutli platformalar kompaniyalarga operatsion xarajatlarni qisqartirish hamda biznes jarayonlarining moslashuvchanligini oshirish imkonini bermoqda (2-jadval).

2-jadval

Innovatsiyalarni joriy etishda yuzaga keladigan asosiy muammolar¹⁰

№	Muammo turi	Mazmuni	Ta'sir darajasi
1	Moliyaviy cheklovlar	Yuqori investitsiya talab qilinishi	Yuqori
2	Malakali kadrlar yetishmasligi	IT va texnologik mutaxassislar tanqisligi	Yuqori
3	Texnologik infratuzilma muammolari	Zamonaviy tizimlarning yetarli emasligi	O'rta
4	Kiberxavfsizlik tahdidlari	Ma'lumotlar xavfsizligi bilan bog'liq xatarlar	Yuqori
5	O'zgarishlarga qarshilik	Xodimlarning yangi tizimlarga moslashishi qiyinligi	O'rta

Innovatsion strategiyalar bilan bir qatorda axborot xavfsizligi boshqaruvini rivojlantirish, zamonaviy himoya tizimlarini joriy etish va kiberxavfsizlik standartlarini takomillashtirish zarurati ortib bormoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt asosidagi xavfsizlik tizimlari, ko'p bosqichli autentifikatsiya va ma'lumotlarni shifrlash texnologiyalaridan foydalanish kompaniyalar uchun muhim strategik yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

Umuman olganda, innovatsiyalarni samarali joriy etish nafaqat texnologik yangilanishni, balki moliyaviy boshqaruv, kadrlar siyosati va axborot xavfsizligi tizimlarini kompleks ravishda rivojlantirishni talab etadi (3-jadval).

3-jadval

Innovatsion strategiyalarning korxonada faoliyatiga ta'siri¹¹

№	Ko'rsatkichlar	Innovatsiyalar joriy etilgunga qadar	Innovatsiyalar joriy etilgandan keyin
1	Mehnat unumdorligi	O'rta	Yuqori
2	Xarajatlar darajasi	Yuqori	Past
3	Mijozlar qoniqishi	O'rta	Yuqori
4	Xizmat ko'rsatish tezligi	Past	Yuqori
5	Raqobatbardoshlik	O'rta	Yuqori

Mazkur jadval innovatsion texnologiyalarni joriy etish korxonalarining iqtisodiy samaradorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ifodalaydi. Innovatsiyalar natijasida ishlab chiqarish va boshqaruv jarayonlari optimallashtirilib,

9 Muallif ishlanmasi

10 Muallif ishlanmasi

11 Muallif ishlanmasi

xarajatlar qisqargan hamda xizmat ko'rsatish sifati oshgan. Shuningdek, mijozlar ehtiyojlarini tezkor aniqlash va individual yondashuvni shakllantirish imkoniyatlari kengaygan. Natijada kompaniyalarning xalqaro bozordagi raqobatbardoshligi sezilarli darajada oshgan.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, global biznesda innovatsiyalar korxonalarining uzoq muddatli rivojlanishi va strategik barqarorligini ta'minlovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Raqamli texnologiyalarni samarali joriy etgan kompaniyalar ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, operatsion xarajatlarni kamaytirish hamda mijozlar bilan aloqalarni takomillashtirishga muvaffaq bo'lmoqda.

Shuningdek, tadqiqot davomida innovatsion strategiyalarni amalga oshirishda moliyaviy va texnologik resurslar bilan bir qatorda inson kapitalining ham muhim ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi. Ayniqsa, malakali mutaxassislarni tayyorlash, xodimlarning raqamli ko'nikmalarini rivojlantirish va innovatsion fikrlash muhitini shakllantirish innovatsion rivojlanishning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida namoyon bo'ldi.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, innovatsion texnologiyalarni korporativ boshqaruv tizimiga integratsiya qilgan kompaniyalar bozor o'zgarishlariga tezroq moslashib, yangi biznes imkoniyatlarini samarali o'zlashtirmoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt, Big Data va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlaridan foydalanish strategik qarorlar qabul qilish sifatini yaxshilashga xizmat qilmoqda.

Bundan tashqari, innovatsion faoliyatni samarali tashkil etish korxonalariga nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirish, balki ekologik barqarorlik va ijtimoiy mas'uliyatni kuchaytirish imkonini ham bermoqda. "Yashil innovatsiyalar", energiya tejamkor texnologiyalar va resurslardan oqilona foydalanishga asoslangan biznes modellari korxonalarining xalqaro bozordagi imijini mustahkamlashda muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda.

Umuman olganda, innovatsiyalarni strategik boshqaruv tizimiga integratsiya qilish global biznes subyektlariga xalqaro bozorda barqaror raqobat ustunligini shakllantirish, biznes samaradorligini oshirish va uzoq muddatli iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash imkonini beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Zamonaviy global iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalar biznes rivojlanishining strategik omiliga aylanib, korxonalarining xalqaro bozordagi raqobatbardoshligini belgilovchi asosiy vositalardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, sun'iy intellekt, Big Data, bulutli texnologiyalar, avtomatlashtirish va blokcheyn kabi zamonaviy texnologiyalarni joriy etish korxonalarining operatsion samaradorligini oshirish, xarajatlarni kamaytirish hamda mijozlarga yo'naltirilgan xizmatlarni rivojlantirish imkonini bermoqda. Ayniqsa, innovatsion strategiyalarni samarali amalga oshirayotgan kompaniyalar xalqaro bozorda barqaror ustunlikka erishib, iqtisodiy o'sish sur'atlarini jadallashtirmoqda.

Tadqiqot natijalariga asoslanib quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

- korxonalarda innovatsion boshqaruv tizimlarini rivojlantirish va raqamli transformatsiya strategiyalarini keng joriy etish;
- ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik ishlari uchun investitsiyalar hajmini oshirish;
- sun'iy intellekt va avtomatlashtirish texnologiyalaridan foydalanish orqali ishlab chiqarish samaradorligini kuchaytirish;
- xodimlarning raqamli ko'nikmalarini rivojlantirish va malaka oshirish dasturlarini takomillashtirish;
- kiberxavfsizlik tizimlarini mustahkamlash hamda ma'lumotlar xavfsizligini ta'minlash;
- davlat va xususiy sektor hamkorligini rivojlantirish orqali innovatsion ekotizimni qo'llab-quvvatlash;
- rivojlanayotgan mamlakatlarda texnologik infratuzilmani modernizatsiya qilish va xalqaro innovatsion tajribalarni keng tatbiq etish.

Shuningdek, tadqiqot natijalari innovatsion faoliyatni samarali tashkil etishda inson kapitalining roli tobora ortib borayotganini ko'rsatdi. Shu sababli ta'lim tizimida raqamli iqtisodiyot, sun'iy intellekt va innovatsion boshqaruv yo'nalishlariga oid mutaxassisliklarni rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Innovatsion muhitni shakllantirishda ilmiy markazlar, oliy ta'lim muassasalari va biznes subyektlari o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash ham dolzarb vazifalardan biridir.

Bundan tashqari, ekologik barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan "yashil innovatsiyalar"ni qo'llab-quvvatlash global biznesning istiqbolli yo'nalishlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Energiya tejamkor texnologiyalar, ekologik xavfsiz ishlab chiqarish va resurslardan oqilona foydalanish korxonalarining uzoq muddatli iqtisodiy samaradorligini oshirish bilan birga, ularning xalqaro bozordagi imijini ham mustahkamlaydi.

Umuman olganda, global biznesda innovatsiyalarni strategik boshqaruv tizimiga integratsiya qilish korxonalarining uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlaydi. Yangi texnologiyalarni samarali joriy etish nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, balki xalqaro bozorda moslashuvchan va zamonaviy biznes modelini shakllantirishga ham xizmat qiladi. Shu bois innovatsion rivojlanish kelajakdagi global biznes strategiyalarining

ustuvor yoʻnalishlaridan biri boʻlib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR ROʻYXATI

1. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 28.01.2022-yildagi “2022 — 2026-yillarga moʻljallangan Yangi Oʻzbekistonning taraqqiyot strategiyasi toʻgʻrisida”gi PF-60-sonli Farmoni, <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>
2. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 05.10.2020-yildagi “Raqamli Oʻzbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari toʻgʻrisidagi PF-6079-sonli Farmoni, <https://lex.uz/docs/-5030957>
3. Oʻzbekiston Respublikasining 24.07.2020-yildagi “Innovatsion faoliyat toʻgʻrisida”gi OʻRQ-630-sonli Qonuni, <https://lex.uz/uz/docs/-4910391>
4. Ismailov, A. R. (2024). “Xorijiy mamlakatlar korporativ boshqaruv va innovatsion rivojlanish modellarining qiyosiy tahlili”. *Innovation Science and Technology Journal*.
5. Safarova, D. (2024). “Innovatsion menejment va raqamli transformatsiyalar jarayonlarini samarali boshqarish yoʻllari”. *Green Economy and Development Journal*.
6. Neʼmatov, A. (2025). “Innovatsion menejment va raqamli transformatsiya”. *Economics, Management and Digital Innovation Journal*.
7. Нурматова Р. “Хизматлар соҳасининг ривожланиш йўналишлари ва истиқболлари”. *Ўзбекистонда бозор, пул ва кредит*. – 2020. – №5. – Б. 22–26.
8. Ashurov, M. S. (2023). “Oʻzbekistonda kichik innovatsion tadbirkorlikni rivojlantirish va unga taʼsir qiluvchi muammolar tahlili”. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*.
9. Elboyeva, Sh. (2025). “Oʻzbek olimlari va mutaxassislarining global fan va texnologiya rivojiga taʼsiri”. *Social Sciences and Humanities Journal*.
10. Karimov I. “Rivojlanayotgan xizmatlar sektori: muammolar va ularni hal etish yoʻllari”. *Iqtisodiyot va taʼlim*. – 2019. – №2. – Б. 31–35.
11. Organisation for Economic Co-operation and Development. *Oslo Manual: Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation*. Paris: OECD Publishing, 2018.
12. World Bank. *World Development Report 2023: Digitalization and Development*. Washington DC, 2023.

muhandislik

& iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100